

Irrid

Irrid,
dejjem irrid!
—u l-fehma tal-hadid!

'Mma xhin l-imhabba
bin-nar
trid tholl go fija
kull xenqa ta' kburija
ghalxejn nehodha magħha
b'dirghajn mimlija sahħa
ghax xorta l-fehma ddub
u nibda rrid
li jrid
min hu maħbub!

Ġesu'

Ġesù, jiena naqtagħha
li darba ommok Marija
bagħtitek b'qadja tixtri l-ħtiġiet tagħha
u Int kif kont
ghaddej mit-triq
ix-xita nizlet sfiq
u mbaġħ'd, għalkemm gustuż,
sirtilha għasra
imxarrab bħal fellus.

U meta ġralek dan
żgur Ommok, kif mort lura
u ratek f'dik is-sura,
fil-ħin,
neħħiet minn fuqek
il-ħwejjeġ imxarrbin
imbaġħad ħallietek ġewwa
tissahħan ħdejn in-nar
u staghġbet kif Missieriek
ħalliek tixxarrab
qabel ma wasalt id-dar.

Poeżiji ta'
GORĠ BORG

IN-NISĠA TAT-TIXBIHAT fid-Dramm "IL-FIDWA TAL-BDIEWA"

— ROMAN AZZOPARDI —

L-ewwel edizzjoni ta' "Il-Fidwa tal-Bdiewa" harġet madwar 41 sena ilu u minn dak iż-żmien 'l hawn hafna qiesu dan ix-xogħol bħala importanti storikament ghax kien l-ewwel drammi letterarju serju fil-Malti. Għal xi wħud dan jista' jfisser li dan id-dramm mhux għal kollox addattat għal fuq il-palk minkejja li fl-1923 dehru xi partijiet minnu fuq il-palk fit-Teatru Manoel u dan l-aħħar fl-1970 saru rappreżentazzjonijiet fil-ġonna tal-palazz Verdala.

Hu x'inhu kemm jekk drammi ta' l-istudju, kemm jekk drammi tat-teatru, irridu niftakru li "Il-Fidwa tal-Bdiewa" hu drammi miktub b'versi metriċi. Id-drammi mill-bidu sa l-aħħar huwa poema waħda. Fil-harġa ta' "Il-Malti" ta' Ġunju 1964, A.M. Cassola f'analizi estetika ta' "Il-Fidwa tal-Bdiewa" kien ċar hafna:

"Il-Fidwa tal-Bdiewa" għalkemm biċċa xogħol teatrali moderna huwa bla ebda dubju poema u ta' valur letterarju, u jekk mhux għal haġa oħra għal dik l-umanità u dak is-sens patrijottiku li tilmah fil-versi tiegħu.

Mhux biss. A.M. Cassola kien konvint li "Il-Fidwa tal-Bdiewa" huwa drammi li x'aktarx għandu jinqara milli jinħadem fuq il-palk. Għaliex fl-istess riċensjoni li semmejna ta' Ġunju, 1946, kiteb b'hegħa li hemm bżonn tinholq soċjetà bil-ħsieb li tibda torganizza 'l-qari ta' xogħlijiet teatrali u l-ewwel ktieb li jinqara għandu jkun "Il-Fidwa tal-Bdiewa" ta' Ninu Cremona.

Kif hu ġa magħruf minn hafna, il-qawwa ta' "Il-Fidwa tal-Bdiewa" qiegħda fil-ġrajja patrijottika u fil-preżentazzjoni ta' żmien l-Aragonezi. Hafna raw is-sbuhija ta' dan id-drammi fil-folklor li jipprezentalna għaliex b'hekk hafna drawwiet antiki se jibqgħu haġin fil-kitba letterarja u mhux biss ikunu dehru f'kitba dokumentata jew storiku-soċjali. Naturalment il-letteratura mhix sempliċi dokumentazzjoni. Fil-letteratura jidhol is-sens kritiku tal-proċessi tal-hajja u tal-karattri umani. A. Previ fil-ktieb tiegħu "Il-Hidma Letterarja ta' Ninu Cremona" għandu dan xi jgħid fuq "il-Fidwa tal-Bdiewa":

"Li jolqtok hu l-personifikazzjonijiet tal-karattri, Nghidu aħna Rożi tippersonifika l-imhabba, Xandra l-mibgħeda, Pietru l-qalbieni, Pedro l-beżżieghi".